

[SIGNALEMENT]

Marc Uyttersprot, *De rode roos in de vuist. Ontstaan, groei en ontwikkeling van de socialistische arbeidersbeweging in Aalst*, Curieus, Aalst, 2012, 465 pp., ISBN 9789090270685.

Tot vlak voor de Eerste Wereldoorlog behoorde de stad Aalst tot de belangrijkste textielcentra in België: in 1910 waren er 853 textielgerelateerde bedrijven, die samen naar schatting 10 000 werklieden telden. Daarnaast waren er bovendien uitgebreide leerlooierijen, een omvangrijke tabaksindustrie enz.

Onder de giftige rook van al die fabriekschouwen zou, onontkoombaar, een plaatselijke socialistische arbeidersbeweging ontstaan en een zekere vlucht nemen. Dat gebeurde vanaf 1887 onder invloed van de relatief nabijgelegen (en via de spoorwegen vlot bereikbare) stad Gent, de grootstad onder textielsteden in België en het epicentrum van de socialistische beweging in Vlaanderen. Toen de wortels van de christendemocratie in datzelfde Aalst begonnen te gedijen, plaatste de populariteit van de 'sociale' priester-politicus Adolf Daens het Aalsterse socialisme voor een dilemma: de (door de katholieken) verguisde priester Daens vormde een virtuele steun voor de antiklerikale en antigouvernementele agitatie van de socialisten, maar anderzijds verhinderde de langdurige electorale steun aan de daensisten de gestage doorbraak van de socialistische beweging en partij in de regio Aalst. Die echte doorbraak kwam er wel na de dood van de priester in 1907.

Over die – jarenlang met de daensisme enigszins verstregelde – socialistische arbeidersbeweging in Aalst verscheen reeds belangrijke indirecte geschiedschrijving. Dat gebeurde bijvoorbeeld via het werk van Louis-Paul Boon (de dubbelroman *De Kapellekensbaan / Zomer te Ter-Muren*, 1953-1956 en *Pieter Daens of hoe in de negentiende Pieter Daens of hoe in de negentiende eeuw de arbeiders van Aalst vochten tegen armoede en onrecht*, 1971) en de egogeschriften van Bert Van Hoorick (*In tegenstroom. Herinneringen 1919-1956*, 1982). Beide auteurs zijn

afkomstig uit een daensistisch milieu en behoren tijdens het interbellum tot de radicale links-flamingantische strekking die zich heeft afgescheurd van de hoofdstroom van het daensisme, die spontaan opging in het VNV. Boon evoceert vooral de synergie tussen de opkomst van het socialisme en de actie van gebroeders Adolf en Pieter Daens. Van Hoorick van zijn kant brengt een relaas van zijn eigen, moeizame parcours: links daensist en flamingant, communistisch militant, verzetsstrijder in de Tweede Wereldoorlog, communistisch journalist en politicus, (voorzichtig) eurocommunist en ten slotte BSP-politicus.

Het sluitstuk van beide onrechtstreekse verhaallijnen van het socialisme in Aalst werd uiteindelijk geleverd door Marc Uyttersprot, die niet alleen de geschiedenis van de socialistische beweging in Aalst beschrijft, maar tegelijk een gedetailleerde inventaris levert van de socialistische zuil, van zijn ontstaan tot vandaag. Ook de 'interfaces' met het activisme en de gespleten daensistische beweging van het interbellum komen aan bod. Uyttersprot publiceerde overigens reeds omtrent het activisme in Aalst. Een dergelijke microstudie lijkt mij een van de onmisbare instrumenten voor wat misschien een 'encyclopedie van de socialistische beweging in Vlaanderen' wordt.

[Frans-Jos Verdoodt]
